

ҮЛЭ ТУУНАН СОКУОННАРГА ТУОХ УЛАРЫТЫЛАР КИИРДИЛЭР?

Итиник бопнууоуу ра-
бочайдар, сулуусалаахтар
уона тэрлэ салайааччы-
лары албахтик биэрэллэр.
Бу дымл от ийин 28 кү-
нүгэр ССКП КК, ССРС
Министрларин Совети уон-
на ПСБКС «Үлэ соци-
алистическай дымсиплини-
нэти бөрөгтүүгэ үлэни күү-
һүрдэр туһуна» уураабы
ылыммытара. Ойно үлэ
дымсиплиниэтин бары дьа-
һалларын бөрөгтүүгэ дьу-
һун «экономическай, со-
циальнай уонна политичес-
кай суолталаах бопнууос-
уолора бэлэстэмнэ уон-
на борогуулааһын, үлэ
дымсиплиниэтин атын да
көһөнлөрү утары охсуһуу-
ну күүһүрдэр ийиттэн Со-
куонна сана эбиттэр
итиник чуолкайдаларынар
килэрдибиттэр:

— аахсыллар биричиниэ-
тэ суох борогуулаабыт
рабочайдар уонна сулуус-
салаахтар ойно сүтэрбит
күннэрэ кулааннаах сылта
уочараттаах уопускаларын
тан көрүтүллүлэр:

— үлэ күнүн устатыгар
аахсыллар биричиниэтэ суох
үлэнир миэстэгэ үс чаас-
тан ордук кэмэ суох буо-
луу борогуулаа быһытынан
көрүлэр, онон үлэни Со-
куонунан олохтоммут эп-
иэхкэ тардыллар:

— үлэ дымсиплиниэтин

көһөр, борогуулауур үлэ-
нир тэрлэ салайааччы-
тылар бирикэһинин үс ий-
тэ дини болдьохтоон кы-
ра хамнастаах үлэгэ эба-
тар алын дуоһунаска кө-
һөрүлүхтөрүн сөн. Итин-
и бопнууоуу табаарыс-
тын суут эиэ туруорар
быраантаах:

— үлэ дымсиплиниэтин
көһөн, борогуулаан уурай-
быт үлэнир үлэгэ са-
ны ылыммыт тэрлэлэри-
гэр ала ый устата көрүл-
лэр бирикэһи агарын кээ-
мэйинэ эрэ төлөбөр:

— үлэ итирик хэли
үлэни ууратына туспа
төрүтүнэн буолар. Бу тү-
бүтүгэ үлэни хамнаһыгар
эбик аарыллар надбавката
сүгэр, тохтоло суох үлэни
стайа быстар. Итирик сым-
лаан тэрлэбэ материал-
най хоромжуу оңорбут-
тар ону толору кээмэйинэ
төдүлүлэр. Урут маннх
түбэлтэгэ ыйлаабы хамнас
үстүн биэрэ эрэ тутуллар:

— аахсыллар биричиниэ-
тэ суох бэйэтин баратынан
үлэни уурай үлэни ад-
министративнай икки ый
иниэ сэрэтиэхтээх. Ити
болдьох урут биэр ый этэ.
Үлэни ити болдьох ийин-
нэ күүһүнэ уурай тү-
бүтүгэ үлэнир күн-
нэрэ борогуулаа быһыты-
нан көрүллэр, уурайары-

гар хамнаһыгар эбик аах-
сар надбавката уонна тох-
толо суох үлэни стайа сү-
тэллэр:

— рабочайдарга уонна
сулуусалаахтарга хамнаһа
суох ылагас кэмнээх уоп-
усканы биэрини хонту-
руулааһын күүһүрдүлэр.
Тыг үлэ ийин төг төлөбөр
принципэ кытаанахтык ту-
туһулаахтээх. Атын пред-
принималартан үлэнир
уурай ылар сымлаан ма-
териальнай көрүлэһин кээ-
мэйин олохтоо суох үрдэтин
көтүлүлүмүт.

Уураахха биэр тэрлэбэ
өр кэмнэ үтүө суобастаах-
тык үлэнир дымсиплиниэ
көтүлүлүмүт. Улэнир
уурай эбик чэпчэтиилэр
уонна ордук балаһыаньа-
лары олохтооһуну кээмэйин
туттарга сүбэлэниэ. Уоп-
уска бирикэһин быһа-
рына, квартиралары, са-
наторийдарга уонна сым-
лаан дымсиплиниэ күтөк-
лары түбүтүгэ рабочайдар
уонна сулуусалаахтар үлэ-
лэрин түмүктэргэ хайаан да
учуоттаннахтээхтэр.

Тэрлэ салайааччылар,
олохтоох Советтар испол-
комнара үлэ дымсиплини-
нэти бары өттүнэн бөрө-
гөтөргө оңуу дьаһаллары
ылаахтаахтара, үлэ социа-
листическай дымсиплиниэ-
тин ийиниэ үлэ коллектив-

тарын оруоллара, кинилэр
сокуонунан бириллэбит бы-
раантарын толору уонна
көдүүстээхтик туһаныыла-
рын хаачыһын суоллара
уураахха чуолкайдык ый-
лыммылар. Чуолан, үлэ
коллективтарын, бирикэс-
лэр, фермилар, сылхтар
мунууахтарын үлэ дымс-
иплиниэтин туругуу уон-
на ону бөрөгтөргө дьаһал-
лар туһарынан бопнууос-
тар куруутун килэрди-
лээхтээхтэр.

Борогуулааһын, үлэ
дымсиплиниэтин онтон да
атын көһөнлөр биэр да тү-
бүтүгэ дьүүлэ-сэмэтэ
суох хааларылына суох-
таахтар. Ускул-тэскил сым-
лаар, туһалаах үлэни
куотунар балаһи көрбө-
чүлэргэ эппиэтинэс эиэ
күүһүрдүлүнэ. Улэнир
ылаахтаах эрэр, милиция-
нан сэрэтиллэн баран, сым-
лаан холбоон 4 ый үлэ-
лэбэтэх гражданныр хо-
луобунай эппиэхкэ тарды-
лаллар. Ити ийин Сокуон
икки сылга дини хаайы-
ны эбэтэр ийичэ болдьох-
то кыһааһы үлэни көрөр.

Оройуон үлэнир үлэ-
сүлэри ийиниэди уонна
үтүө суобастаахтык үлэ-
лиилэр, производство ба-
ры эйгэлэригэр сөптөөх бө-
рөдүгэ олохтуурга дьулу-
һаллар. Ол үлэ онорон та-
һарытын үрдэтэргэ, бө-
рөдүүкүсү хаачыстыбатын
түскүсүрүгэ көмөлөһөр. Ол
эрэрн сорох салааларга
өгөс дэһэн үлэ бирикэ-
тэ албахтик сүтэриилэр, ка-

дрдар кала-бара туруулар
быһааннак аччатыллар.
Алардас бу дымл 10 ийи-
гэр итириктээн милицияга
кирэн хонну 800-төн тах-
са түбүтүгэ таһаарылына,
ол түмүгэр икки ты-
һыиыччыл таһаар үлэ кү-
нэ сүтэрилинэ. Үлэ күнүн
сүтэрип ордук албахтик
Хоптого, Хатылы, Соловьев
отделениеларыгар, «Якут-
коммунарго», «Якутме-
ловодстрой» мехучастогар,
дыһа-уот, коммунальай хо-
һоһуулаах производствон
ийи управлениелар, лесоп-
укута таһаарылынылар.
Бу тэрлэлэр салайааччы-
лара, общественнай тэрлэ-
тэргэ итириктэри, үлэ
дымсиплиниэтин көһөнчү-
лэри эппиэтинэс быһыны
ирдэбилгэ толору сөн түбэ-
һиннэри тардыллар. Үлэ-
гэ эл-дэл сымлааннаһы,
үлэ тэрэһинэ молотуну тү-
мүтөр общественнай суолу
туһата суох олуутта сым-
лаан таһаар турар. Ордук эл-
бэх олуут Одьулуун, Болто-
го, Чакыр, Сылга, Болу-
гүр отделениеларыгар та-
һаарылына. Ол үрдүнэн
совхозтар дирекцияларын
өттүгүн буруйдаах үлэни-
тэргэ материалнай эппи-
этинэс сөнэ олохтоммот.

Үлэ Сокуонунан көрө-
лөһөрүн толоруу — хас
бийиэди үлэни ССРС Кон-
ституциятын олохтоммут
эбэһиниэ.

ӨЙДӨТӨР ҮЛЭНИ КЭНЭТИЭХХЭ

Итириктэ бэйэтигэр
эрэ буолбакка, общест-
вога эиэ улахан бөрө-
гүнү онорор. Диниэр-
гэ олохун аймаһына,
киһин көрө сымдыар
иччатырга кулаан өт-
түнэн сабыдыала төһө-
лөөх олорулаа буо-
лууб? Ити барыта ары-
гыны уисугуулан илэр
дону көлөр суолга та-
һаарына утумнаахтык
үлэнир эрэр.

Итириктэ күлүгэ-
ниэтибик онорору чак-
чылар оройуонна сала-
ны таһаарыла турал-
лар. Холуочук сымдыан
суол быраабылаларын
көһөн, транспортка дөт-
оһол да түбэлтэлэрэ
суох буолбатахтар. Ол
ийилэр Чакырса трак-
торист Филиппов Г. Е.
итирэн баран рулга
олорон эиэ итирик
салаарат сымдыар Аку-
фьевы ололообута.

Сорох дьахталлар,
ийилэр арыгылар буол-
ууттара ордук дымсип-
лиэр. Бу дымл аспаһы
ийилэр 16 дьахтар
итириктээн, милицияга
оһаһыла сырттылар.

Оройуонна арыгы-
лааһын уонна алкого-
лизм утары үлэ бы-
лааһаахтык ытыллар
буоһун илэр. Онуоха
доруоһуна харыстаби-
лы, культура тэрлэ-
лэри үлэнир, «Эпа-
лис» общество, бэһээт
уонна суут-силлэстийэ
органнары киник тар-
дылаллар. Атынны-
га уонна сэттиннэ
суут-силлэстийэ орган-
нарынан Одьулуун, Ха-
тылы, Бахсы, Соловьев
уонна Болугур нэһи-
иэхтэригэр сэрэтэр
үлэлэр ытылынылар.
Ийилэргэ үтүс арыгы-
лыр, диниэрлэр ай-
лаар, борогуулауур
дөһиэргэ өйдөтөр үлэ
барда. Көһөр суолга
тураларыгар сүбэлэр-
амалар бирианиилэр.
Бэйэлэри кыһаа тут-
тубат, арыгылыларын
баһа өттүлэригэр би-
рахлат буолбут дөһи-
ор эитэтэргэ обществен-
ност мунууаһын кү-
һүнилэр олоһулааллар.
Мадьитин арыгылыр,
үлэнир борогуула-
уур Полов С. С., Гер-
могенов Г. Г., Сергеев
У. Г. булутур салаара
былдьанылар.

Урут күлүгэниэби-
тин ийин икки төгүл
сууттара сымдыбыт,
арыгыны үстэ эиттэн
баран испит Полов
Сергей Семенович Бо-
лугур көһилэни олох-
тохторун мунууулар
арыгылырын эити-
иэхэ эрэ букатыннаах-
тык бырааһыга быһа-
римила, арыгытан
сыттаан буруйга-сэмэ-
тардылыбытын, олоһор-
дубаһар улаханнак та-
быллытын, үтүс са-
һын абын ууга атым-
лааһытын өйдөн көр-
лөрүр суолга киир-
гэ санаһыта, дьонун-
сэргэтин эрэннэригэ
этиртэргэ холобур бу-
дуох туһаах.

— В. СИДОРОВ,
участковий инспектор.

Үлэ коллективтарын боломуочуйаларын олоххо киллэри — Биһиги консультациябыт —

Үлэ коллективтарын ту-
һуна сана Сокуон III
разделиттар предприятие-
лары, учреждениелары, тэ-
риктэлэр салайына кол-
лективтар боломуочуула-
рын олоххо киллэри фор-
малара ыйыллаллар. Ону
быһаачы коллективтар
уопсай мунууахтара (кон-
ференциялары) быһаарал-
лар.

Мунууахтар икки арды-
ларын эбик боло-
муочуулаһи администра-
цияны биригэ партий-
най, профсоюзнай уонна
комсомольскай тэрлэлэр
быһаардылар. Маныаха Со-
куон олоххо үскээбит
уонна бэйэтин үчүгэй өт-
түнэн көрдөрбүт практика-
ны чикэтэр. Итин тигэ
профсоюзнай уонна атын
общественнай тэрлэлэр
бу боломуочуулаһи бэйэлэ-
рин улааһтарын уонна
советскай сокуоннарга, ад-
министрация бэйэтин боло-
муочууларын эбэтэр
коллектив соруулар сөн
түбүһүннэри олоххо кил-
лэрэлэр.

Сокуонна уопсай муну-
уахтар (конференциялар)
үлэ коллективтарын олох-
торун уонна үлэлэрин ор-
дук улахан суолталаах
бопнууостарын көрөдөр
дэһи бэлэстээр. Ити боп-
нууостар партийнай,
профсоюзнай, атын об-
ществений тэрлэлэр, ад-
министрация, мадьян ы-
тылар производствений
сүбэ мунууахтар, народнай
хонтууол органныр,
коллектив биридиэлэни ий-
линирнэ көтөрүлэринэн

килэриллэлэр. Мунууах-
тар маада буоларынан, ол
эрэрн сылга ийиттэн
итэргэ суох ытыллылар
итэһин олоху профсоюз-
най комитет администра-
цияны кытары холбоһон
ытылар.

Уопсай мунууах (кон-
ференция) быһаарыны
аһаас куластааһынынан,
муһуубут дьон үтүс өттү-
лэри кулаһынан ытылар.
Ол быһаарылары коллек-
тив чыһыһыра уонна ад-
министрация толороллоро
булутчулаах. Сокуон бы-
һаарылары толорууку
хонтууулааһын проф-
союзнай комитеттарга, ону
тыг боломуочууларын
эбэтэр мунууах (конфе-
ренция) соруулар сөн тү-
бүһүннэри администра-
цияга сүктээр.

Коллективтар этинлэ-
уонна сүбэлэһинлэ ад-
министрацияны, проф-
союзнай ийиниэ атын об-
ществений тэрлэлэри-
нэ, оттон маада буол-
лына туһаанаах государ-
ствений уонна обществен-
най органныр кини ий-
иниэн көрүлүөх туһаах-
тар. Ол түмүгэ үлэ коллек-
тивтар ийиниэрлэр.

Дьонуннаах демократи-
ческай принципинэн Со-
куон администрацияны
итэһин профсоюзнай ко-
митети мунууахтар икки
ардылары кимгэ бө-
һөлөрө ытыгыт үлэлэри
туһуна үлэ коллективин
ийиниэрлэ утумнаах-
тык ийиниэрлэригэр
эбэһиниэтир балаһыан-
ыага буолар.

Сана Сокуон дьаһыта

бары предпринималарда-
ры, учреждениеларда-
ры, тэрлэлэргэ үлэ кол-
лективтарын, кинилэр
сылхтарыннаах, отделла-
рылаах уонна атын
предпринималарын а б м
коллективтарга кинилэр
комитетиниаларын ийиниэн
тэрлэр. Колхозтарга,
атын кооперативнай уонна
общественнай тэрлэлэригэ
сана Сокуон кинилэр үлэ-
лэри сүрүнүр улааһа-
ры ийиниэ балаһыаньа-
лары үчүөттэн тутуллар.

Сана Сокуон үлэ кол-
лективтарын үлэ көдүү-
һүн, үлэ уонна полити-
ческай активност үрдэти-
гэ туһулуур. Кини дойду
экономическай уонна обо-
роһаллар модун күүһүн,
советскай общество мо-
ральнай-политическай би-
роһотун салгы бөрө-
гөтөргө көмөлөһөр. Дьэ ол
ийин үлэ коллективтарын
туһуна сана Сокуону
олоххо калбаһа суох кил-
лэри предпринималар, уч-
реждениелар уонна тэрлэ-
лэргэ администрацияларын,
общественнай тэрлэлэрин
уулуучу суолталаах эбэ-
һиниэригэр буолар.

Е. ЛАНКИН, юрист.
(ССТА).

Үлэ уонна сэрин ветеран П. В. Брызгалов төһө да
бөүөттөөх сымлааһыга олордор общественнай үлэ-
лэргэ активнайдык кыттар. Кини олохун үтүс өттүн
анаабыт дьаһалларыгар суолу оноруута уонна суолу-
нан сымдыһын быраабылаларын туһуунарына ула-
хан көмүкү онорор, автономскай биэр активнай об-
ществений инспекторын быһытынан элэр водител-
лэргэ сүбэни-аманы биэрэр.

Снимок: П. В. Брызгалов (хаһас) уочараттаах бө-
рөһиэркэ.

П. Оконешников фотога.

ЧААҤЫНАЙ ДЬЫЛАЛА БУОЛБАТАХ

Дизельнай электростан-
ция территориятыгар Алдара
Бэстээхтэри үрдүк
күүрүлүсхэ линиялар тардар
механик үлэнир оло-
һоллор. Кинилэртэн көргөн
Р. А. уонна Ю. М.
Лесныхтар баллар ийилэр
арыгылаан баран ийис-
биттэр. Кэргэни хырбааһы-
ныттан дьахтар ийилэр ы-
быт мар бааһыттан биэр
хонор баран олбут. Ити ийин
Лесных 7 сыл кытаанах
режимнээх хаайына би-
ригэбэрдэниэ.

Маныа бугуһа сөн өтэ
буруйдаах эппиэти сү-
тэ. Ол эрэрн бу дьаһала
күлүк өттүн ийибэт буо-
луохта табыллыбат. Лес-
ныхтар итириктэһи
уонна ийис-иэһиэхтэргэ
килэлэри туһаанаах олоһор
дөһиэ, биригэ үлэнир та-
һаарыстарын биллэр этэ.
Онуоха кини дэһэн бол-
комтоһун уурбатара, онуоха
буолуохтааһын курдук аа-
һи испитэ. Онуоһор ити
дөһөтэр улаханнак кыр-
ҕаммыта билэн баран ки-

ини баллыһа киллэрэр
туһуна биэр ал ийилэ-
хэ киирбэтэх.

Бу хонотолорх түбүтэ
дыһа көргүн ийис-иэһэ бө-
һөлэри кулаһынай дьаһа-
лар буоларын, ойно олоһор
табыллыбатын курдук
өдөөһүн туох сокуулааһы-
лэри куруутун олоһурут,
чоллоһон, дьон олоһор сир-
ниэһи үлэни көдүүстээх-
тык ону утары охсуһуула-
аһа туһаарыт маада

И. ЕГОРОВ.

Индекс 54907. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ, г. Чурапча, ул. Николая Маркова 12. Тираж 3070 экз. № 142.